

הכוחות המיוחדים (הקומנדו) והפעלתם בקרב – דני אשר

מתוך: לשבור את הקונספציה, דני אשר, 2003

הפעלת כוחות מיוחדים בכלל וכוחות קומנדו בפרט הייתה חלק אינטגרלי מהתכנית המבצעית המצרית, כפי שהוכנה בטרם קרב, ומאירועים שהתפתחו במהלכו. כוחות הקומנדו לקחו חלק בכל שלבי הלחימה של הצבא המצרי, אך ובעיקר כמתחייב מתורת הלחימה בשלבי הפתיחה של המבצע. הפעולות שבוצעו בשלבי המלחמה הראשוניים- כחלק ממערכת הצליחה וכיבוש ראשי הגשר בגדה המזרחית של תעלת סואץ, היו מתוכננות ומסודרות. פעילות הלחימה בשלבים המאוחרים של הלחימה, ובעיקר הפעלת כוחות הקומנדו מול הכוחות הצה"לים הצולחים ופורצים לגדה המערבית, הייתה חפוזתה ולקתה בעיקר בשינויים תכופים, תוך הפעלת הכוח במשימות בלתי צפויות ובלתי מתוכננות מראש.

אין בידינו, כמעט, חומר שלל ספציפי של כוחות הקומנדו. חילי ומפקדי הקומנדו הפועלים ככוח קל ונייד אינם נושאים עמם לקרב פקודות מבצע מורכבות. כמו כן לא נכבשו במהלך הלחימה מפקדות ומתקנים של יחידות קומנדו, כך שלא נפלו בידנו מסמכים ופקודות אוטנטים, אך בכל פקודה מרמת הדיביזיה ומעלה שובץ ו גם כוח קומנדו והוצגו גם משימותיו. הכנת הפרק מתבססת איפה על חומר תורתי סובייטי ומצרי, על מסמכי שלל, רובם ככולם מגזרת ארמייה 3 וכן על ניתוח בדיעבד של פעילות קומנדו וכוחות מיוחדים אחרים במהלך הלחימה.

כוחות קומנדו - הפעלה על פי תורת הלחימה

כוחות הקומנדו בצבא מצרים, מזוהים על פי ייעודם עם שתי משימות. האחת נובעת מעצם היותם כוחות רגלים מובחרים. ככאלה הם נועדו לתגבר את היחידות הלוחמות בדרג הטקטי לביצוע פעולות מיוחדות, או לשמש כוח עתודה לצרכים השונים שיתעוררו במהלך הקרב. היעוד השני הוא היותם כוח מוכשר ומאומן המוכן בצד גדודי וחיטבות הצנחנים גם למשימות מוטסות ומונחתות בעומק השטח ובעורף מערכי האויב.

ככוח רגלים מובחר חלים עליו כל העקרונות והכללים התורתיים המקובלים. ככוח מוטס הם עשויים לקחת חלק במבצעים בעומק רב יותר מאחורי קו המגע. הפעלתם אמורה לשרת את יחידות השדה התוקפות במשימות טקטיות או במשימות אופרטיביות. כמו כן אפשרית הפעלתם גם במשימות מיוחדות של סיור וחבלה בעומק שטח האויב בדומה למשימות הכוחות המיוחדים "הספצנאץ" בצבא הסובייטי.

הגעתם של הכוחות לעורף האויב עשויה להתבצע בהנחתה מהאוויר או מהים, או בשילוב שתי השיטות. ההנחתה אפשר שתתבצע ביום או בלילה. כוחות קטנים יוכלו להגיע ליעדיהם בעורף, בכל דרך כולל בהצנחה, בהנחתה, בכלי שיט, ברכב או בהסתננות רגלית. ברמה האופרטיבית ימנו כוחות מונחתים של גדוד עד חטיבה, שיופעלו למען משימה ארמייונית. על פי התורה השליטה על הכוח בשלב ההכנות והביצוע הראשוני עד לחבירה, עם כוחות מתקדמים תהייה בידי המטה הכללי. בהמשך יעבור הכוח לפיקוד הארמייה.

כוחות מונחתים בדרג הטקטי יילקחו מקרב כוחות הקומנדו או מתוך כוחות החי"ר של הדרג השני. הכוחות יהיו בדרך כלל בגודל של פלוגה עד גדוד. הכוח ימצא בכל שלבי המבצע תחת פיקוד הארמייה וזאת עד לחבירה עם הכוחות המתקדמים. רק במקרים יוצאי דופן תתבצע משימת הנחתה בפיקוד דיביזיה, וגם אז רק אחרי שיוקצו לה האמצעים המתאימים. תורת הלחימה הסובייטית ממליצה להכשיר ולאמן פלוגות מקרב יחידות החי"ר הרגיל ואפילו החי"ר הממוכן למשימות המחייבות הנחתה. גם בצבא מצרים הורה הרמטכ"ל ביולי 1972, לכל דיביזיה לאמן פלוגת חי"ר מוגברת או פלוגה בעלת מבנה ייעודי מיוחד למשימה זו. יחד עם זאת הכמות הגדולה של גדודי הקומנדו בצבא מצרים לא השאירה משימות כאלו לחילי החי"ר הרגילים

משימת הכוחות המונחתים הטקטיים עשויה להיות: תפיסת שטחים שולטים וחיוניים במערך ההגנה של האויב, השמדת מתקני שליטה ופיקוד, פשיטה על סוללות ארטילריה, שיבוש מערכות שליטה ותחזוקה, תפיסת מייצרים הרריים ועוד. במבצעי התקפה בקרבת חופים אפשרית גם הפעלת כוחות מושטים למטרות דומות. בין המשימות המוכרות גם בידוד שדה הקרב לחסימה בפני הגעת עתודות, פשיטות על מתקנים, ביצוע משימות סיור וחבלה ועוד.

ארגון כוחות הקומנדו והכנתם לקרב

כוחות הקומנדו בצבא מצרים היו והנם חלק ממערך הכוחות המיוחדים המונה מלבדם גם כוחות צנחנים וכוחות נחתים. מפקדת הגג של כוחות הקומנדו אחראית, כמו כל המפקדות המקצועיות האחרות בצבא מצרים, לנושאי תורת הלחימה, ביצוע ההדרכה, האימונים ושמירת יכולתו וכושרו המבצעי של הכוח. היא מעורבת גם בתכנון המבצעי בעיקר מההיבט המקצועי, אך התכנית להפעלת הכוח בשטח הנה בדרך כלל התכנית הדיביזיונית או הארמייונית של המפקדה אליה מצורף כוח הקומנדו.

בצבא מצרים היו לקראת מלחמת יום הכיפורים 24 גדודי קומנדו שאוגדו בששה אגדים (מגימועות) כאשר בכל אגד היו 3-5 גדודים. תחת פיקוד מפקדת הקומנדו היו גם יחידות סיוע שכללו גדוד הנושא טילים נגד טנקים "סאגרי" וכן אגד של מטולי רקטות (קטיושות) חדישים מסוג B.M.-21 122 מ"מ, טילים שנועדו לאפשר סיוע ארוך טווח לכוח הפועל בעומק מרחב הלחימה. הפיקוד על גדודי הקומנדו הפועלים כמסופחים למסגרת לוחמת, התבצע על ידי מפקד האגד המסופח ומוקצה למפקדת המסגרת הלוחמת ברמת הארמייה או הדיביזיה. במקרה של הפעלה בסדר - כוח גדודי ומטה יפקוד על הכוח המפקד תחת פיקודו הועמד היחידת הקומנדו. מבנה גדוד הקומנדו מאפשר הפעלת הכוחות שבו בגמישות בצוותים פלוגתיים מוגברים בנשק מסייע ואפילו בצוותים קטנים יותר דוגמת חוליות של צידי טנקים. היעוד המבצעי של יחידות הקומנדו הביא למבנה ולציוד המאפשרים ביצוע משימות מעין אלו.

¹ על הפעלת כוחות הטילים נגד טנקים וכן צוותי צידי הטנקים ראה בפרק הני"ט שבשער זה.

תורת הלחימה של יחידות הקומנדו מחייבת נידות גבוהה הן קרקעית והן יבילת אויר, בדרך כלל באמצעות מסוקים. יחידות הקומנדו מוכשרות גם לפעילות בים, באגמים או במקרה המצרי בתוך ומתוך מימי התעלה, לצורך זה הם הוכשרו לפעול גם באמצעות סירות גומי בצד יחידות הקומנדו וכחלק מהכוחות המיוחדים, בנו המצרים גם "חטיבת נחתים", חטיבת חי"ר ממוכן הפועלת מכלים אמפיביים. החטיבה האמפיבית מספר 130 שנבנתה על בסיס גדודי קומנדו, הועברה מבסיסה באלכסנדריה, והופעלה בצפון גזרת ארמיה 3.² לקומנדו הוקנה כושר לחימה עצמאי כנגד טנקים בפרט וכנגד שריון אויב בכלל. כמו כן ניתן לו ציוד ואימון להתגוננות ולחימה נגד מטוסי האויב. בקרב כוחות הקומנדו הושם גם דגש על כושר לחימה גבוה גם בלילה, כושר זה הוקנה באמצעות אימונים אינטנסיביים ובאמצעות ציוד משופר לראיית לילה שניתן להם בעדיפות.

גדוד הקומנדו, עוצבת היסוד של הכוחות המיוחדים, הורכב משלוש פלוגות קומנדו מפלוגה מסייעת, ומפלוגת מפקדה. בכל פלוגה לוחמת היו שלוש מחלקות וכן כיתת לוחמי נ"ט מיוחדת שלוחמיה צוידו ב-6 מטולי נ"ט מסוג R.P.G.-7. כל מחלקת קומנדו הורכבה משתי כיתות כשבכל אחת שמונה לוחמים כולל מפעיל מטול נ"ט נוסף.³ פלוגת הקומנדו שמנתה רק כ-70 חיל הייתה קטנה מפלוגת חי"ר רגילה אך בעלת עוצמה יחסית גדולה יותר, עוצמה שהקנתה יכולת לחימה עצמאית במשימות שונות. גם הפלוגה המסייעת הייתה חזקה יותר והקנתה לגדוד הקומנדו יכולת סיוע עצמאית. היא מנתה מחלקת המרגמות קלות ובה 6 מרגמות 60 מ"מ, מחלקת צלפים שמנתה 18 צלפים מצוותים בזוגות, ומחלקת ההנדסה בת 23 חבלנים ולהם מוקשים, חומרי נפץ ומגלי מוקשים.

לכוח הקומנדו הבסיסי - הגדוד, תוכננה הקצאה של יחידות סיוע לא אורגניות, לצורך ביצוע משימותיו. הגדוד תוכנן לקבל מחלקה ואולי אף פלוגה של טילי נ"ט "סאגר" נישאים. כמו כן סופחה למבצעי הגדוד, על מנת להקנות לו יכולת לחימה נ"ט, גם מחלקה של טילי נ"ט אישים מסוג S.A.-7. (טילים אלה כונו במצרים בשם "אל-חיה" הם מוכרים גם בכינויים "זרת" ו"סטרלה"). סיוע באש אמור היה הגדוד לקבל מהיחידה בתחומה הופעל. סיוע עצמאי ניתן היה לקבל רק מקני המט"לר ארוך הטווח מסוג B.M.-21 שפלגה או סוללה שלו ניתנה מתוך האגד של הכוחות המיוחדים.

חילי הקומנדו שנבחרו מבין המגויסים בעלי הכושר הגופני הגבוה, ורובם גם עם השכלה תיכונית, הוכנו למשימותיהם בסדרה של אימונים שמטרתם להכשירם לפעולות מיוחדות בתנאי לוחמה קשים. האימונים כללו את המקצועות הצבאיים הרגילים, אימונים להגברת הכושר הגופני וכן, ובעיקר, אימונים מיוחדים בהתמצאות ובמילוט משטח עויין.

² על החטיבה האמפיבית ראה: Bermudez J.S.Jr. "The Egyptian 130th Amphibious Brigade", *Marine Corps Gazette*, June 1995, pp 59-68, וכן חציית התעלה, עמ' 36-37. סקירה מפורטת בדבר החטיבה ראה בהמשך הפרק.

³ על הפעלת כוחות הקומנדו במשימות נגד טנקים, ראה בפרק הנ"ט שבשער זה.

באימונים היחידתיים הייתה הפלוגה מסגרת האימון העיקרית במשימות קומנדו ברובם פשיטות ומארבים. גם המסגרת הגדודית תורגלה באימונים ייעודיים בשטחי אימונים התואמים את זירת הלחימה האמיתית, אך גם באימוני חי"ר רגילים כמו הלחימה בהתקפה ובהגנה. האימונים הייעודיים של חילי הקומנדו כללו: שיתוף פעולה עם מסוקים כולל המראות, נחיתות, נווטים והתמצאות ביום ובלילה. צליחת מכשולי מים בעזרת סירות גומי ביצוע נחיתה ותקיפת יעדים באזור החוף. ביצוע מארבי נ"ט ביום ובלילה עם או בלי טילי נ"ט. תקיפת חניוני טנקים וכן פעילות מיוחדת של ניווט, שהיה בשטח ללא אספקה וחילוץ כוחות. לכל הנושאים שתורגלו נימצא יישום במתווה המתוכנן של המלחמה.

משימות הקומנדו במלחמה

המצרים שראו בקומנדו כוח מיוחד, טרחו לטפח אותו הן מבחינת כוח האדם שהופנה אליו והן מבחינת ציודו ומערכת האימונים אותה עבר. השתתפותם האינטנסיבית של יחידות הקומנדו במלחמת ההתשה - הפשיטות, המארבים ותקיפת המעוזים, הניבו ניסיון ולקחים שהיו מנת חלקו של כל הצבא המצרי. הקומנדו שהרמטכ"ל שאד'לי ראה בו "בן טיפוחיו"⁴ זכה להערכה וליוקרה רבה בקרב הצבא המצרי ומפקדיו. משימות הקומנדו ברמה האופרטיבית התמצו בפעילות בעומק המערך הישראלי ובהיותו כוח עתודה למשימות בלתי צפויות. המשימות בעומק, שחלקן הגדול לא בוצע, כללו: בידוד שדה הקרב למניעת הגעה של עתודות האויב, אבטחת ההתקדמות של הכוח היבשתי על ידי תפיסת שטחים שולטים בעומק, ופשיטות לפגיעה במתקני שליטה ובקרה.⁵ בשתי המשימות הראשונות תתכן, בתנאי הזירה, הפעלת כוחות הקומנדו ללחימה ותפיסת מערכים בשטח ההררי של רכסי הגידי והמתלה. הנושא נלמד ותורגל בשנת 1972 כשהוכן בצבא מצרים מחקר תורתי בדבר "ההשתלטות על מעברים הרריים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה" של הארמייה השלישית.⁶ על פי המסמך תבוצע סגירת הכניסה למעברים והיציאה מהם באמצעות כוחות שיונחתו ממסוקים או שיוצנחו. הכוחות המונחתים ילחמו ויכבשו את המעברים, יגנו על פתחיהם ומאוחר יותר יחברו עם כוחות קרקעיים קדמיים. בכל צד של המעבר יונחת כוח שגודלו מפלוגה עד גדוד קומנדו. התעסקות המפורטת בנושא אפיינה כאמור את שנת 1972. הגבלת המשימות של הצבא המצרי הביאה גם לביטולן של רב המשימות ארוכות הטווח של הקומנדו בתכנית הסופית של המלחמה.

המשימה השלישית של פגיעה במפקדות בבסיסי קשר ומכ"ם בקווי מים וטלפון, ובמחסנים, תבוצע על פי המחקר התורתי מ - 1972 על ידי כוחות הקומנדו המאומנים ומצוידים היטב לפעולות מעין אלו, אשר יוחדרו לשטח האויב בקבוצות. משימה זו אמורה להתבצע יומיים שלושה לפני פעולת ההתקפה, כדי לבלבל את שליטת האויב. למיטב ידיעתי מועתקת משימה זו

⁴ מפתיעה העובדה שבספרו חציית התעלה אין שאד'לי מייחד פרק לקומנדו ולהפעלתו. חלקו של זה כמעט ואינו מוזכר אולי לאור ההצלחה המועטה לה זכה במלחמת יום הכיפורים.

⁵ על פי מסמך השלל, "ההשתלטות על מעברים הרריים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה" של הארמייה השלישית (מסמך שלל מצרים 470/1 מינואר 1972 שתורגם ופורסם גם בצקלון מס' 8 בהוצאת מערכות, מאי 1981, עמ' 21-26, פרק שלישי סעיף 2.

⁶ שם, סעיף 6 בפרק השלישי של המסמך מציג דוגמה מפורטת של הדרך לכיבושו והחזקתו של מעבר המתלה, על ידי כוח קומנדו או צנחנים. כמו כן עוסק סעיף 8 בפרק השלישי של המסמך בשיטת כיבוש מעברי הגידי והחותמיה.

ממשימותיהם של הכוחות המיוחדים הסובייטיים- הספצנאץ⁷. אין בידנו כל הוכחה כי פעולות קרביות כאלה אכן בוצעו על ידי כוחות קומנדו מצרים לפני המלחמה.

ברמה הטקטית שולבו יחידות הקומנדו בכוח הצולח במשימות של תפיסה והיאחזות בשפת התעלה, תקיפת מעוזים מיוחדים (כמו "מעוז המזח" בגזרת ההתקפה של דיביזיה 19), פשיטות ומארבי נ"ט. כמו כן הוטלו עליהן משימות של אבטחת אגפים וסגירת מרווחים בין ראשי הגשר.

שלוש קבוצות של אגדי קומנדו תוכננו לפעול במהלך המלחמה:⁸ שני אגדים תחת פיקוד המטכ"ל לבידוד שדה הקרב ולחסימת צירים בעומק, שני אגדים בסיוע לארמיות השדה שמשימתם לסייע בהקמת ראשי הגשר, שני אגדים תחת פיקודו של פיקוד ים-סוף שמשימתם השתלטות על חוף המפרץ המזרחי ואזור שרם-א-שייח.⁹

האגדים המתוכננים לפעול באחריות המטה הכללי, יועדו לאבטח את אזור המערכה בעומק האופרטיבי, תוך הצבת מארבים וחסימת צירים כדי למנוע התקדמות עתודות צה"ל וכניסתן לתוך מרחב הלחימה¹⁰. אגדים אלה תוכננו לפעול בהתאמה מול כל אחת מהגזרות הארמייוניות, לחסום את המעברים בצירים המוליכים מערבה ולאפשר לארמיות לבסס את בנית ראשי הגשר בגזרתן. פעילותם הייתה אמורה להמשך ברציפות עד לחבירה אליהם.

משימתם של אגדים אלה, שהייתה חיונית כחלק מהתכנית המצרית להגעה ולכיבוש כל המרחב עד מעבר למעברים, תוכננה לפרטיה אך בוטלה ברובה, משצומצמה התכנית וקוצרו יעדיה¹¹. על פי הנחיות המחקר התורתי, "ההשתלטות על מעברים הררים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה" שנערך עוד ב 1972 חייבה המשימה של כיבוש והחזקת מייצר המתלה גדוד עד שני גדודי קומנדו מונחתים מהאוויר מוגברים במרגמות ובנ"ט ומסתייעים בחיל אוויר ובארטילריה, ועוד לפחות גדוד חי"ר ממוכן לחבירה קרקעית לכוח המונחת. על פי כותב המחקר אפשר כיבוש הגידי יעשה בכוח קטן יותר. ב

פקודת הקרב של מפקדת דיביזיה 7 למבצע גרניט 2 משופר - פקודת קרב מספר 1, שהוצאה כנראה כבר בתחילת 1973 ולפני קצור המשימות, מוגדרת משימה של הנחתת גדוד קומנדו במבואות המעברים של מייצרי הגידי "כדי לעכב את התקדמות עתודות האויב ולמנוע מעברם מוקדם מדי".

בהוראות הלוחמה האלקטרונית למבצע "גרניט 2 משופר", שהוצאו במפקדת ארמייה 3 ב-28 ספטמבר 1973 מצוינות גם משימות לאגד הקומנדו הפועל בפיקוד הארמייה. על פי המסמך יסייעו 3 גדודי קומנדו, לפיתוח ההתקפה בעומק האויב. הם יחדרו, בקו החזית של ארמייה 3, מזרחית

⁷ על הפעלת כוחות יבילי אוויר וכוחות מיוחדים בצבא הסובייטי, בדגש על כוחות spetsnaz ראה :

Captain Ronald M. Bonesteel, "Soviets "Other" Forces", *Infantry*, November December 1988, pp 26-28.

⁸ עבודה מקיפה בדבר פעילות הקומנדו המצרי במלחמה והלחימה נגדו ראה : אלי"ם אלדד, סא"ל (מיל) נחום וסא"ל (מיל) צבי, "לחימה בקומנדו המצרי במלחמת יום הכיפורים", מערכות 327, עמ' 20-25.

⁹ תאור חלקי של הפעלת כוחות הקומנדו במלחמה ראה, גמסי, עמ' 310-311.

¹⁰ מסמך שלל מצרים 424/1,

¹¹ הוראות הלוחמה האלקטרונית למבצע "גרניט 2 משופר", שהוצאו במפקדת ארמייה 3 ב-28 ספטמבר 1973, מסמך שלל מצרים 116/11, המסמך שימש חוקרים ישראלים בכל הקשור לכוונות המצרים בדבר עומק משימות הצבא המצרי, והביא את חלקם למסקנות מוטעות. לדעת המסמך, החתום בעל דרגה נמוכה (מוקדם/סא"ל) מפקד גדוד לחימה אלקטרונית, אינו מעודכן בשינויים שעברה התכנית המצרית ובצמצום המשימות. ומכאן שהוא מצביע על המשימות שתוכננו בעבר.

למייצרים בואדי סודר, במתלה ובגידי, כדי לשבש את נסיגת כוחות צה"ל הנסוגים וכדי לסייע לכוחות המצרים בהבקעת קו ההגנה השני של צה"ל ולמנע ממנו מלתגבר את המגננים שלו.

בפועל, בשלבים הפותחים את מלחמת יום הכיפורים כמו גם בשלבים מאוחרים יותר, לא הופעלו הגדודים שהיו צריכים להגיע במסוקים ולנחות בקרבת יעדיהם בפתחות המערביות והמזרחיות של המעברים, למעשה לא אותרה, למיטב ידיעתי, כל נחיתת קומנדו בשלבי פתיחת המלחמה באזור שמול מרחב הלחימה העיקרי, אל מול פתחת רפידיים (ביר גפגפה) ומעברי הגידי והמתלה. בגזרת ארמייה 2 בוצעה הנחתה מהים ומהאוויר בשולי המרחב, באזורי הביצות בצפון הגזרה ובקרבת רומני, אך לא אותרה פעילות רצינית בציר המרכזי בואך טסה ופתחת רפידיים. קימות עדויות ממקורות חיל האוויר בדבר פעילות מסוקים וביצוע הנחתת כוח של גדוד קומנדו בערב היום הראשון למלחמה באזור כתיב א-צבחה שבין טסה לבלוזה. לטענת חיל האוויר הופלו רוב מסוקי הכוח. מכל מקום לא אותרה במרחב כל פעילות קומנדו ממשית. אם אמנם בוצעה הנחתה כזו בערב הראשון מדוע לא בוצעה באזורים והחשובים יותר והנוחים להפעלת כוחות מיוחדים - מעברי המתלה והגידי.

בגזרת ארמייה 3 בוצעה הנחתת כוח של כגדוד קומנדו בואדי סודר שבשוליו הדרומיים של מרחב הלחימה הארמייוני¹². לא בוצעה כל הנחתת כוח ולא אותרה כל פעילות קומנדו מצרי מול המאמצים העיקרים של הארמייה, בצירים המוליכים למעברי המתלה והגידי, או במעברים עצמם.

על פי הגרסה הרשמית המצרית, שאומצה גם על ידי החוקרים הישראלים, אי ביצוע המשימות המתוכננות נבע משינוי המועד לפרוץ המלחמה¹³. טענתם של המצטדקים הייתה כי שינוי שעת ה"ש" משעות הערב לשעה שתיים בצהריים לא אפשרה הנחתת הקומנדו במועד הרצוי במקביל לתחילת הצליחה¹⁴. בשעות האור בשל הסיכון הכרוך בהנחתה כזו. לדעתי צמצום המשימות לא רק שלא אפשר, אלא אפילו חייב ביטול משימות מסוכנות אלו. ברור היה כי מחד גיסא לא ניתן יהיה לחבור לכוחות הקומנדו על ידי כוחות צולחים, ומאידך גיסא יקשה עליהם לסגת ולהגיע אל תוך ראשי הגשר שהמתכנן המצרי אישר הקטנתם.

סיבה נוספת לאי הפעלת הכוח בעומק השטח הייתה לטענת הפרשנים, שהנחתה האפשרית לפנות ערב לא הייתה משאירה זמן לכוחות המונחתים לבצע את משימת החסימה¹⁵. ההגעה ליעדים, כארבעה שעות אחרי תחילת הלחימה, ומשך הזמן הנחוץ להתמצאות ולהתארגנות היו מאפשרים לעתודות המשוריות של צה"ל להגיע למרחב הלחימה. לדעתי, רק אז אמורה הייתה להתחיל המשימה העיקרית של בידוד שדה הקרב. אל מול הכוחות המתגברים העיקריים. העתודות המקומיות של אוגדת סיני היו קטנות בהרבה מאלו שהיו צפויות להגיע למרחב בהמשך המלחמה, מקרב אוגדות המילואים.

¹² גמסי מציין בזיכרונו, ע' 311, את פעולת כוח הקומנדו בואדי סודר כפעולה החשובה ביותר של יחידות הקומנדו. עדות נוספת לכך שלא בוצעה כל פעילות ממשית בציר המאמץ העיקרי.

¹³ לחימה בקומנדו, ע' 21.

¹⁴ על פי מסמך שלל מצרים 11/116, יגיעו (יחדרו) כוחות הקומנדו מהאגד המטכ"לי ויגיעו לאזור המייצרים רק בין יום ה'ע"1 לבין יום ה'ע"2. לדעתי יש כאן שוב אי הבנה של מג"ד ה"א, כותב המסמך.

¹⁵ על פי המחקר המצרי ההשתלטות על מעברים הרריים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה, (פרק שלישי סעיף 7 ב') היה על הכוח המתוכנן לכיבוש המייצר הנחות בגזרת הפעולה 24 שעות לפחות לפני תחילת ההתקפה. זמן זה לא עמד לרשות המתכנן המצרי שהתכוון להפגיע את צה"ל. הקדמת שעת הצליחה, לא היא שהביאה, למיטב הבנתי, לאי ביצוע ההנחתות בעומק.

המצרים, כמו גם מפרשיהם המאוחרים, העתיקו חלקים ניכרים מתורת הקרב של הכוחות המיוחדים הסובייטים. אלה מקרב כוחות ה"ספצנאץ" נבנו והוכשרו לפעולות ארוכות טווח בעורף האויב. במתארים השונים מזירת הקרב האירופית הם היו אמורים להגיע ליעדיהם מספר ימים לפני תחילת מתקפה. בתנאי הזירה במדבר סיני ובמתאר הייחודי לפיו שמו המצרים את הדגש על פתיחת הלחימה בהפתעה, לא היה כמעט מקום לפעולות כאלה.

שני אגדים של כוחות קומנדו מצריים אכן תוכננו ואחד מהם גם הופעל מהים ומהאוויר בעומק השטח שהחזיקה ישראל בסיני. שני האגדים שתוכננו לפעול תחת פיקודו של פיקוד ים-סוף יועדו לכיבוש חופו המזרחי של מפרץ סואץ. מטרתם הייתה להשתלט בעיקרו של דבר על "פרוזדור הנפט" רצועה שבמרכזה העיירה אבו-רודס, ולסייע במידת האפשר לכיבושו של "מרחב שלמה" שבירתו שארם-א-שייח. מטרה נוספת בהפעלת כוחות אלה בגזרה מרוחקת ומשנית זו הייתה מעין פעולת הסחה, הטעייה ופגיעה מוראלית בצה"ל המתרכז בגזרת הלחימה העיקרית בקו תעלת סואץ.¹⁶

הפעילות במרחב זה הייתה אמורה להתבצע בשני שלבים. האגד שאכן הופעל היה צריך בשלב הפותח לכבוש, כבר בערב הלחימה הראשון, את קטע החוף מראס מלעב לראס שרגיב. דרכו תוכננה לעבור חטיבה ממוכנת 1 מדיביזיה ממוכנת 6 במסעה מאזור העיר סואץ לראס סודר ומשם דרומה לעבר שארם-א-שייח. אגד הקומנדו שהיה צריך לאבטח את תנועת החטיבה היה אמור לחבור אליה ולהמשיך עמה בדרכה למשימותיה.

האגד השני היה אמור לכבוש בהמשך הלחימה, מהים ומהאוויר, חלק ממרחב שארם-א-שייח. שלב זה שהיה מותנה בהצלחת המהלכים הקרקעיים ובהתקדמות החטיבה הממוכנת לאורך חופי המפרץ.

גדודי האגד הראשון אכן הגיעו בחלקם ליעדיהם. (למעט אותם כוחות במסוקים שהופלו על ידי חיל האוויר ובאש מהקרקע עוד בדרך לפני הנחיתה ובמהלכה. לפי גמסי, איבדו המצרים מספר מסוקים על ידי מטוסי חיל האוויר הישראליים, עוד בהיותם על הקרקע, לאחר ירידת חילי הקומנדו מהם ולפני שהספיקו להמריא¹⁷. כוחות צולחים בסירות גומי הושמדו גם הם ברובם בתקיפות חיל האוויר) כאן, לאחר שהחטיבה הממוכנת אליה תוכננו לחבור לא הגיעה¹⁸, ואחרי ימים של מרדפים, חוסלו הכוחות התשושים או נפלו בשבי.

את הכישלון בהפעלת מערכת זו תולים הפרשנים, גם הפעם, באי ההצלחה של הכוחות המצרים בביצוע משימותיהם. לדעתי חוזר כאן נושא קיצור המשימות והסתפקות הדרג המצרי הבכיר בלחימה להשגת היעדים המוגבלים בחזית התעלה. הלחימה בגזרת המשנה שרתה רק במעט את המאמץ העיקרי ולכן הוזנחה. בולטת במיוחד העובדה שהכוח המצרי שהוקצה לחבירה ולהמשך

¹⁶ שם.

¹⁷ גמסי, ע' 311.

¹⁸ על פי, סא"ל אבי שי, מצרים לקראת מלחמת יום הכיפורים, הערה 33 ע' 35, מדובר היה בחטיבה ממוכנת 1 מדיביזיה ממוכנת 6, מוגברת בגדוד תותחים ובפלוגת טילים נ"ט, שהייתה אמורה לפעול תחת פיקוד ים-סוף (פיקוד הים האדום במינוח המצרי). החטיבה שהייתה אמורה לצלוח כבר ביום ה"ע" ועוד 1 (כלומר ב-7 לאוקטובר) בראש הגשר הדרומי (ראש הגשר של דיביזיה 19) לכבש את ראס מסלה, להשתלט על ראס סודר, להמשיך דרומה ולהיערך להגנה במרחק של 10 קילומטר דרומית לא-טור, חצתה את התעלה רק ב 9- לאוקטובר בשעות הערב ונעצרה באזור ראס מסלה.

המשימה בחוף מפרץ סואץ, הופעל במשימות מצומצמות וללא נחישות מרובה, והמעט שביצע נבלם בקלות על ידי חטיבת הצנחנים של צה"ל שפעלה באזור.

שני אגדים של כוחות קומנדו מצרים היו פעילים יותר. אגדים אלה שפעלו תחת פיקוד ארמיית השדה, הופעלו, בעיקר במשימות רגליות עם הכוחות הצולחים או לפנייהם בעומק הקרוב. משימותיהם של האגדים היו: לסייע בהקמת ובייצוב ראשי הגשר, לתקוף מטרות בעומק הטקטי באמצעות פשיטות ומארבים על מפקדות, סוללות ארטילריה, ריכוזי טנקים, קווי קשר ומים, תקיפת מעוזים מיוחדים (כמו מעוז המזח) ואבטחת ה"תפרים" בין היחידות.¹⁹ העומק המירבי אליו הגיעו הכוחות מתוך אגדים אלה היה לאזורי רומני וראס-סודר במרחק שלא עלה על 25 קילומטרים מקו התעלה.²⁰

בסך הכל הוקצו למשימות הרגליות בגדה המזרחית ששה גדודי קומנדו שהופעלו בגל הצליחה הראשון ועוד שני גדודים שהופעלו לאחר מכן. לכל דיביזיה חי"ר צולחת הוקצה כתגבור גדוד קומנדו.²¹ לדיביזיה 19 הוקצה גדוד נוסף שמשימתו כיבוש מעוז "המזח". כוחות חי"ר מוגברים באמצעים נ"ט מתוך דיביזיות החי"ר אמורים להיות מונחתים, במהלך ההכנה הארטילרית בחצי השעה הראשונה של המלחמה במסוקים מאחורי כביש התעלה, ולפעול כקו עצירה נ"ט וכציידי טנקים על צירי ההתקדמות המשוערים של העתודות הטקטיות הקרובות המרוכזות בתעוזים.²² הגם שמשימה כזו מוכרת תורתית וגם נמצאו לה סימוכין באחת מפקודות ההתקפה המוקדמות,²³ לא אותר כל ביצוע כזה במלחמה. נראה שבשל שפע כוחות הקומנדו שבידי המצרים הייתה משימה מתוכננת כזו מועמסת, אם בכלל, על כתפיהם. גדוד נוסף מכל אגד נשאר כנראה בגדה המערבית כעתודת הארמייה.²⁴

גדודי הקומנדו המתגברים את דיביזיות החי"ר, הופעלו כגדודי רגלים מיוחדים, תוכננו לצלוח את התעלה באמצעות סירות יחד עם הגלים הראשונים, שולבו בסיוע לבניית ראשי הגשר, ובניסיונות מועטים לתקיפת מטרות חיוניות בשטח האויב.

על אף שבתכנית הבסיסית הם תוכננו לפעול בעומק הטקטי ועד לציר הרחב במרחק של 30 קילומטרים לפני הכוחות בראשי הגשר, לא נמסר על הפעלה שכזו, להוציא את צפון גזרת הלחימה בה הופעל כוח קומנדו בעומק השטח, במארב לחסימת הציר הצפוני באזור רומני. גם הפעלתם בשלבים מתקדמים יותר של הלחימה, לאחר ייצוב ראשי הגשר לא התאפיינה בפעולות עמוקות. ההצלחה היחידה האירה לכוחות הקומנדו פנים שוב באגף הצפוני. כאן נשענו על השרטון בצמוד לחוף ועל שטחי הביצות, ומהם הגיחו לפשיטות ומארבים. בשלבים המאוחרים של הלחימה

¹⁹ בפקודה מספר 1 של דיביזיה 7, מסמך שלל מצרים 424/1, מוגדרת המשימה לגדוד הקומנדו מאגד 127 המתוכנן לפעול תחת פיקודה: "כדי לבלבל את האויב ולגרום לו לאבד שליטה על כוחותיו יצא הגדוד עם הגל הראשון של ההתקפה ויפעל במגימועות (צוותים) ליד מפקדות האויב עמדות הארטילריה שלו, קווי הקשר, יציב מארבים ויזרע מוקשים על סוללות העפר בעומק הקרוב על צירי ההתקדמות של עתודות האויב".

²⁰ על פי המחקר המצרי ההשתלטות על מעברים הררים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה, ע' 20.

²¹ בפקודה מספר 1 של דיביזיה 7, מסמך שלל מצרים 424/1, מוגדרת המשימה לגדוד הקומנדו 33 בהרכב של שתי פלוגות ומחלקה "לשמש עתודת מפקד הדיביזיה ולהיות מוכן לבצע כל משימה שתוטל עליו".

²² על פי סא"ל אבי שי, מצרים לקראת מלחמת יום הכיפורים עמ' 28, 36.

²³ פקודת מפקד ארמייה 3, עמ' 16, 20.

²⁴ על פי המחקר המצרי ההשתלטות על מעברים הררים ותפיסתם בשעת פעולת התקפה, ע' 23.

ובעיקר לאחר שכוחות צה"ל חצו את התעלה מערבה, הופעלו כוחות קומנדו, ככוחות קלים וניידים לסתימת פרצות בעורף המערך המצרי ולבלימת ותקיפת כוחות מתקדמים.

בתכנית הבסיסית להפעלת כוחות מיוחדים במלחמה שילבו המצרים גם כוח נוסף, את חטיבת הנחתים האמפיבית 130. חטיבה זו, נבנתה על ידי הסבת כוחות מיוחדים, למתכונת הדומה לזו של רגימנט החי"ר הימי הסובייטי. בהקמת החטיבה ישמו המצרים גם לקחים שלמדו מפעולות הנחיתה הצה"ליות באזור אבו אל-דרג'י ואל-זעפרנה ב - 23 בספטמבר 1969.²⁵ בסך הכל נבנו בחטיבה שני גדודים בני שלש פלוגות רכובות על גבי נגמ"שים ועוד פלוגת טנקים קלים, וכן יחידות חטיבתיות.²⁶

הקמת החטיבה, על גדודיה, הושלמה כבר ב - 1972. במבנה החטיבה בוצעו מספר שינויים לעומת רגימנט החי"ר הימי הסובייטי. הבולט שבהם הינו הוויתור על גדוד הטנקים החטיבתית והחלפתו בשתי פלוגות המתגברות, כל אחת, את גדודי החי"ר הממוכן. כמו כן לא הוקמו בחטיבה יחידות מנהלה וסיוע ואפילו לא סוללת הגנה אווירית, סוללת מטל"ר, ויחידת אב"כ. המבנה הותאם לצרכים המצרים. כאן אותרו שתי משימות אמפיביות, האחת באגמים והאחרת בצפון מפרץ סואץ, ולכן כנראה, נבנו רק שתי מסגרות תואמות.²⁷

על בנית החטיבה והכנתה ליעדיה כותב הרמטכ"ל שאד"לי בספרו, כי ב 15- ביוני 1972, עם השלמת בנין החטיבה הוא הכין והפיץ את פקודה 15 שנושאה: "גדוד אמפיבי הפועל כחוד חנית מעבר למכשול מים". ב-28 באוגוסט בוצעה הדגמה בהנחייתו ותרגיל רציני ראשון שלה נערך בלילה שבין ה-22 ל-23 באוקטובר 1972. תרגיל נוסף של החטיבה בוצע בהשתתפות הרמטכ"ל בליל ה-18-19 ביולי 1973 ובו תורגלה החטיבה בשיט לילי של כמעט 30 קילומטר, נחיתה בחוף קבוע ומתוכנן והתקדמות לעומק מערך האויב לתקיפת עמדותיו ולבידוד שדה הקרב. במהלך התרגיל הצליח אחד הגדודים במשימתו בעוד שהשני איבד את דרכו בים, נחת במקום לא נכון והסתבך בתקלות כולל בטביעת שני כלים ובהם עשרה חיילים, מהם מתו שלושה.

לקראת המלחמה מנתה החטיבה בפיקודו של עקיד מחמוד שועייב כ-1000 חיילים. לפני המלחמה תוגברו שני גדודי החטיבה, שהתבססו על נגמ"שים וטנקים קלים אמפיבים,²⁸ גם בפלוגת חי"ר ממוכן ובפלוגת נ"ט של נגמ"שי B.R.D.M.-2 נושאי טילים "סאגר",²⁹ וזאת כדי לשפר את יכולת לחימה שלהם מול טנקי צה"ל בעלי המיגון וכוח האש העדיף. כמו כן תוכננה להצטרף להנחתה גם פלוגת קומנדו שמשימתה השמדת סוללת מרגמות.³⁰

²⁵ כך על פי מסמך שלל מצרים 431/1 (8)

²⁶ על מבנה החטיבה ראה: Egyptian 130th Amphibious Brigade. P.62

²⁷ חציית התעלה, עמ' 36-37.

²⁸ על פי The Egyptian 130th Amphibious Brigade, P. 61, היו לחטיבה 74 נגמ"שים אמפיבים מסוג BTR-50 או OT-62

וכן כ-20 טנקים אמפיביים מסוג PT-76.

²⁹ בפקודה מספר 1 של דיביזיה 7, מסמך שלל מצרים 424/1 מצוין כי פלוגה מגדוד 36 חי"ר ממוכן מתוך חטיבה ממוכנת 11 חטיבת הדרג השני של דיביזיה 7, ואתה פלוגת נמר מגדוד נ"ט 651 תפעל ככוח הנחתה ימי, בצד משימות התגבור של הכוח הנוחת, הן תוכננו גם לתגבר ולעבות את מערך הנ"ט בחזית ראש הגשר עוד לפני הגעת כוחות נ"ט ייעודיים אחרים. בנוסח הפקודה מצוין כי היא תפעל כקו בלימה נ"ט ותמנע מעתודות מקומיות של האויב מלהתערב בלחימת גדוד 26 שתפקידו להשמיד את המעוז שמדרום לאגמים.

³⁰ שם, מוטלת המשימה על פלוגה מגדוד קומנדו 33 פחות שתי מחלקות. סוללת המרגמות המתוכננת נמצאת בקילומטר 57/12 בציר הגידי.

החטיבה הוקצתה לפעולה תחת פיקוד הארמייה השלישית. בתכנית המתקפה המוקדמת נועדה החטיבה לחבירה קרקעית, בעקבות תנועה אמפיבית בצפון מפרץ סואץ ובאגם המר הקטן, ולתגבור כוחות הקומנדו המונחתים בפיתחות המערביות של מייצרי המתלה והגידי. בפקודה מבצע מספר 1 של דיביזיה 7, מוגדרת המשימה לגדוד האמפיבי מחטיבה 130 כדלהלן: "כאשר יתחיל הריכוך הארטילרי ישלח צוות גדודי מאזור מחנה שלופה העוזב על ידי הנחתה ימית על האגם המר הקטן בכוון הגידי, כדי לפעול ככוח משימה שתפקידו ליצור קשר מהיר עם כוחות הקומנדו שהונחתו במבוא המערבי של מייצר הגידי, ותוך שתוף פעולה יסגרו את המייצר וימנעו מעתודות האויב מלהתקדם דרכו"³¹. הרעיון המבצעי היה לנצל פרצות במערך ההגנה של צה"ל, בהנחה כי זה יקצה רק מעט כוחות להגנת חופי מפרץ סואץ והאגמים. מלבד הפעילות האמפיבית של החטיבה בגזרת ארמייה 3 בוצעה פעילות דומה, אם כי בהיקף קטן, גם בגזרת ארמייה 2. כוח של 10 נגמ"שים אמפיבים הושט והונחת גם בחופי אגם תמסח, תחת פיקוד דיביזיה 16 לחסימת ציר הכביש ממזרח לתעלה.³²

צמצום תכנית ההתקפה של צבא מצרים הביא גם לצמצום משימות החטיבה. על פי הנחייתו הישירה של מפקד ארמייה 3, הלווא ואצל, בוטלה המשימה הדרומית ושני הגדודים רוכזו במחנה שלופה באזור כבירית, לחופו המערבי של האגם המר הקטן. משם יצאו כוחות החטיבה בשיט אל עבר יעדיהם ממזרח לתעלה. ביטולן של הנחתות הקומנדו גרע גם משימות החטיבה. עתה כבר לא היה צורך בכוח קרקעי חובר ומתגבר את המאחז החוסס בפיתחות המיצרים.³³ החטיבה³⁴, שיצאה ליעדה מיד עם תחילת ההכנה הארטילרית, וכחצי שעה לפני שכוחות אחרים התחילו במסע הצליחה, עמדה בהצלחה במבצע השיט באגם המר הקטן והשלימה את המעבר לגדה המזרחית. החטיבה השלימה את מסע השיט בן ה-8 קילומטרים בפחות מחצי שעה וללא אבדות.³⁵ על פי יומן המבצעים של הארמייה השלישית מסמך שלל מצרים 907/9 נחתו הכוחות הראשונים של החטיבה ב-1436, כלומר כ-40 דקות אחרי שהחלו בשיט. כוחות החטיבה המשיכו לנסות לנוע מזרחה, אולי עדין במשימת הגעה למייצרי הגידי. מקורות מצרים טוענים כי כוחות קטנים של החטיבה אכן נעו מזרחה ואף פשטו ב-7 באוקטובר על תחנת מכ"ם במתלה וב-8 לאוקטובר על שדה התעופה בביר-תמדה. ממקורותינו אין לכך כל אישור.³⁶ היתקלות בכוחות צה"ל בחוף האגם המר הגדול, ובציר החת"ם באזור תעוז "מצווה" בעומק השטח, הביאה להשמדתו של רב הכוח האמפיבי, דל המיגון. הכוח ששרד חבר לכוחות במערכי ההגנה של דיביזיה 7 בראש הגשר. הכוח התפצל לשתי המסגרות הגדודיות, האחת הופעלה לאבטחת האגף הצפוני של ראש הגשר הדיביזיוני ועסקה בעיקר בהגנת המצור ובאחזקת מעוז "בוצר" הממוקם בחוף המזרחי בין שני האגמים. המסגרת הגדודית האחרת הוחזרה להתארגנות בגדה המערבית.

³¹ מסמך שלל מצרים 424/1,

³² ראה: חציית התעלה, ע' 161. וכן: The Egyptian 130th Amphibious Brigade, P.63.

³³ במסמך שלל מצרים 116/11, שיצא מטעם מפקדת ארמייה 3 מצוין כי כוחות הארמייה התוקפים ינצלו את משטחי המים (שחופיהם מוגנים פחות-תוספת שלי) להחפת יחידות משנה של חטיבה 130 חי"ר ממוכן עצמאית כדי לפעול נגד אגפי ועורף האויב המתרכז במעוזים בחזית ההתקפה.

³⁴ חציית התעלה, ע' 161, הכוח שיצא לשיט מנה: 20 טנקים, 80 נגמ"שים 10000- חיילים.

³⁵ שם, ע' 37.

³⁶ על פי The Egyptian 130th Amphibious Brigade P.66,

ב-17 לאוקטובר תקפה חטיבת הטנקים העצמאית 25 מראש הגשר בדרום האגמים, לאורך חופיהם המזרחיים צפונה, בניסיון לסגור את פרוזדור הצליחה של צה"ל. כישלונה במסע הביא לנסיגת חלק מכוחותיה למאחז המצרי במעוז "בוצר". מכאן יצאו בהיישט, והפעם מערבה, מפקדי החטיבות 25 ו-130 לחוף המערבי של האגם, כאן הספיקו לקחת חלק בקרב ההגנה מול הכוח הצה"לי שנע בדרכו לעיר סואץ³⁷. הכוחות הנותרים החזיקו במעוז עד להפסקת האש.

סיכום

המצרים בנו כאמור סדר כוחות גדול של כוחות מיוחדים - כוחות קומנדו. כוחות אלה תוכננו תורתית הוכשרו ואומנו למבצעים מסוגים שונים. מבצעים כאלה שהופעלו בהצלחה יחסית במלחמת ההתשה היו אמורים לתת "בונוס" נאות גם במלחמה הגדולה, מלחמת יום הכיפורים. במלחמת זו תוכננו כוחות הקומנדו במשימות מגוונות בדרג האופרטיבי. אלה בוטלו ברובם משצומצמו יעדיה של תכנית המלחמה, ולא נמצא להם תחליף הולם. הכוחות המיוחדים שאכן הופעלו לעבר יעדים מערכתיים בעומק שטח האויב השיגו הישגים מועטים ביותר. אחת הסיבות לכך הייתה הפגיעה המשמעותית של חיל האוויר הישראלי במסוקי הסער המצרים כשהובילו את הכוחות. 20 מסוקים מתוך כ-50 שהופעלו ביום הלחימה הראשון הופלו בדרכם ליעד או באזור הנחיתה. ברור שהפגיעה המשמעותית בכמות בצד התחושה שהתחזקה בדבר הסיכון הגבוה שיש בעצם ההטסה, פגעה בנכונות המפקדים והגייסות לחזור ולנסות. לכוחות שנשארו בעומק השטח לא נותר אלא לנסות לשרוד עד לחבירה שלא בוצעה וכנראה גם לא תוכננה באף אחת מהגזרות. ניסיונותיהם להשלים משימותיהם, כמו למשל במארב בואדי סודר, נכשלו ועלו להם בנפגעים רבים. גם ניסיונות מוצלחים יותר כמו חסימת הציר הצפוני באזור רומני או מארבים אחרים בשרטון המזרחי, על חוף היס-התיכון, בואך מעוז "בודפסט" חוסלו תוך זמן קצר. תרומתם של כוחות הקומנדו הייתה גדולה יותר במישור הלחימה הטקטי. כאן במקום שלחמו לצדם של כוחות החי"ר הרגילים בראשי הגשר, הם תרמו לסטנדרט לחימה משופר. את הצלחות העיקריות הם השיגו כשפעלו, מעט לפני הקווים, כ"ציידי טנקים". הפעלה נוספת זכתה להצלחה יחסית כאשר הוצבו כוחות קומנדו לחסום חדירת הכוחות הצה"לים בגדה המערבית של תעלת סואץ. בסך הכל נראה שהמצרים שבנו כוח מיוחד בהיקף גדול מאד, ותלו בו תקוות רבות, תכננו עבורו משימות רבות ונועזות, הפעילו אותו קרוב מדי, מעט מדי, וגם אז בהצלחה חלקית בלבד.